

Kapitálová vybavenost pojišťoven - Solventnost

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Masarykova univerzita

Kapitálová vybavenost

- ❑ **Kapitálová vybavenost**, tj. solventnost pojišťovny představuje její schopnost splnit stanovené budoucí neznámé závazky. Pojišťovna není solventní, pokud její aktiva nejsou vytvořena v potřebné výši, nebo z jiných důvodů není schopna hradit vzniklé nároky.
- ❑ Evropská komise vytvořila pro solventnost všeobecná kritéria, která stanoví minimální požadavky ve všech členských zemích. Při stanovení **výše potřebného kapitálu** je třeba brát v úvahu:
 - velikost pojišťovny a její vlastní dluh,
 - poskytované pojistné produkty na trhu, územní působnost,
 - efektivitu činnosti managementu vyjádřenou rozsahem škodních událostí, kontrolou výdajů a kvalitou prodeje,
 - riziko nelikvidovaných škod přesahujících vytvořené technické rezervy,
 - negativní dopady růstu míry inflace,
 - stupeň vystavení se riziku změny směnného kurzu,
 - základy oceňování aktiv a pasiv.

Bližší viz PE, s. 78-79 a MŘKP, s. 42

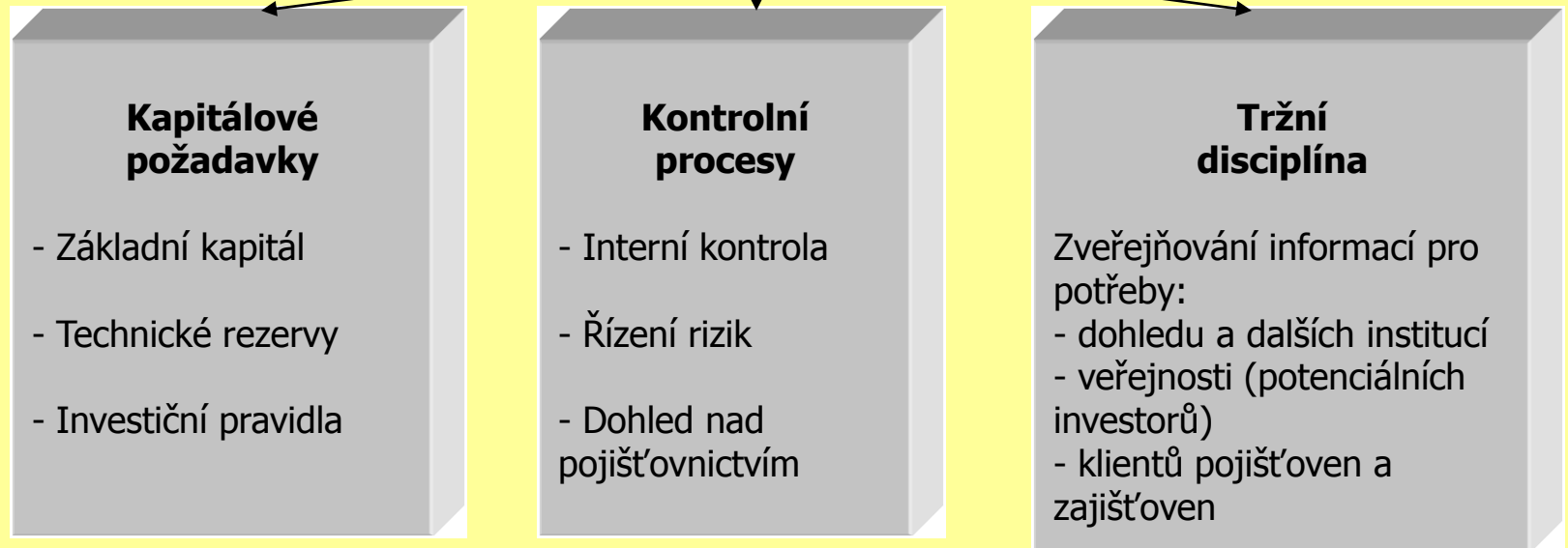
Kapitálová vybavenost

- ❑ **V oblasti krytí závazků** vyplývajících ze spravovaných pojistných smluv vyvstávají pro pojišťovnu tyto základní problémy:
 - problematika **okamžité likvidity**, která řeší potřeby krytí okamžitých závazků pojišťovny způsobených událostmi vzniklými v běžném účetním roce, jejichž rozsah je znám,
 - tvorba **dostatečného objemu technických rezerv** na krytí závazků, které v daném účetním období vznikly, ale budou z různých důvodů řešeny až v následujících účetních obdobích,
 - **tvorba jiných zdrojů** ke krytí závazků z pojištění, které musí mít pojišťovna k dispozici při případném nedostatku technických rezerv pro řešení v budoucnu vzniklých mimořádných událostí.

Bliže viz PE, s. 78-79 a MŘKP, s. 42

Struktura Solvency II

Solvency II

1. Pilíř Solvency II

- ❑ **Stanovení minimálního kapitálového požadavku** – zahrnuje stanovení výše a způsob výpočtu požadovaného kapitálu k zabezpečení úhrady závazků vyplývajících z uzavřených a platných pojistných smluv. Vychází z dvouúrovňového přístupu a vymezuje:
 - **minimální kapitálový požadavek (MCR)** - je závislý na objemu obchodů pojistitele. Měl by nahradit ukazatel požadované míry solventnosti.
 - **solventnostní kapitálový požadavek (SCR)** - je závislý na výši rizikového ekonomického kapitálu v případě, že by došlo ke katastrofickému sledu událostí. Měl by nahradit ukazatel minimálního garančního fondu (ukazatel garančního fondu).

Bliže viz MŘKP, s. 44

2. Pilíř Solvency II

- ❑ **Zavedení kontrolních procesů** – představuje zavedení důsledné interní kontroly a pravidel řízení rizik pojišťovny. V rámci této kontroly bude nutné zvažovat zejména:
 - **pojistné riziko** – zahrnuje především stanovení výše pojistné sazby, technických rezerv pojišťovny a zajištění,
 - **tržní riziko** – představuje vliv volatility na budoucí hodnotu finančního umístění na finančních trzích,
 - **kreditní riziko** – zahrnuje možnost úpadku z důvodu špatné investice nebo zajištění,
 - **operační riziko** – představuje možnost selhání informačních technologií, lidského faktoru nebo vliv mimořádných externích událostí,
 - **riziko vyplývající z nesouladu při alokaci aktiv a pasiv (ALM).**

Bližší viz MŘKP, s. 45

3. Pilíř Solvency II

- ❑ **Tržní disciplína** – představuje:
 - povinnost pojišťovací instituce zveřejňovat objektivní **informace** o své obchodní činnosti a finanční situaci z důvodu **vyšší transparentnosti**.
 - V této souvislosti Evropská komise očekává, že vzhledem k podrobnějšímu zveřejňování údajů o činnosti pojišťoven a zajišťoven budou tyto subjekty v rámci rostoucí konkurence nuceny důsledněji dodržovat **pravidla stanovená dohledem** nad pojišťovnictvím.

Bliže viz MŘKP, s. 45

Solventnost pojišťoven

- ❑ K zabezpečení **schopnosti uhradit závazky** vyplývající z uzavřených pojistných a zajišťovacích smluv tuzemská pojišťovna a tuzemská zajišťovna udržuje po celou dobu své činnosti disponibilní míru solventnosti nejméně ve výši požadované míry solventnosti, a to s ohledem na celý rozsah své činnosti.
- **Disponibilní mírou solventnosti** se rozumí upravená výše vlastních zdrojů pojišťovny nebo zajišťovny.
- **Požadovanou mírou solventnosti** se rozumí minimální hodnota disponibilní míry solventnosti.
- ❑ Disponibilní míra solventnosti a požadovaná míra solventnosti tuzemské pojišťovny, tuzemské zajišťovny, pojišťovny z třetího státu nebo zajišťovny z třetího státu se vypočte z položek a způsobem stanovených vyhláškou.

Bliže viz Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišřovnictví, § 76

Disponibilní míra solventnosti se vypočte z položek:

- + **splacený základní kapitál** a, nemá-li tuzemská pojišťovna právní formu družstva, též emisní ážio,
- + **ostatní kapitálové fondy**, rezervní fond a ostatní fondy ze zisku,
- + **nerozdělený zisk** minulých účetních období a běžného období po odečtení části zisku určeného k vyplacení akcionářům nebo družstevníkům,
- + **jiné položky** (kumulativní prioritní akciový kapitál, závazky z podřízených dluhopisů nebo jiné závazky, jejichž splacení je vázáno podmínkou podřízenosti a cenné papíry bez stanovené doby splatnosti),
- **hodnota nehmotného majetku**,
- **vlastní akcie**, má-li tuzemská pojišťovna právní formu akciové společnosti,
- **podíly v přidružených nebo ovládaných osobách** poskytující investiční služby.

Bliže viz Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 16

Požadovaná míra solventnosti

- ❑ V **neživotním pojištění** je požadovaná míra solventnosti **rovna vyššímu ze dvou výsledků**, které jsou vypočteny postupy uvedenými v části I. přílohy č. 3 k vyhlášce.
- ❑ V **životním pojištění** je požadovaná míra solventnosti **rovna součtu výsledků** pro jednotlivá seskupení odvětví životních pojištění, které jsou vypočteny postupy uvedenými v části II. přílohy č. 3 k vyhlášce.

Bliže viz Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 17

Garanční fond

Jedna třetina požadované míry solventnosti představuje **garanční fond**, přičemž garanční fond nesmí být nižší než:

- a) **120 000 000 Kč**, jestliže je provozována pojišťovací činnost podle jednoho nebo více pojištných odvětví **životních pojištění**,
- b) **120 000 000 Kč**, jestliže je provozována pojišťovací činnost podle jednoho nebo více pojištných odvětví **neživotních pojištění** uvedených v části B bodech 10 až 15 přílohy č. 1 k Zákonu o pojišťovnictví,
- c) **90 000 000 Kč**, jestliže je provozována pojišťovací činnost podle jednoho nebo více pojištných odvětví neživotních pojištění jiných než uvedených v části B bodech 10 až 15 přílohy č. 1 k Zákonu o pojišťovnictví,
- d) **120 000 000 Kč**, jestliže je provozována **zajišťovací činnost v životním zajištění**,
- e) **120 000 000 Kč**, jestliže je provozována **zajišťovací činnost v neživotním zajištění**,
- f) **40 000 000 Kč**, jestliže je provozována zajišťovací činnost podle písmene d) nebo e) kaptivní zajišťovnou.

Odpovědný pojistný matematik

Zpráva odpovědného pojistného matematika obsahuje:

- ❑ obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo tuzemské pojišťovny nebo pojišťovny z třetího státu,
- ❑ jméno, popřípadě jména, a příjmení odpovědného pojistného matematika, druh smluvního vztahu odpovědného pojistného matematika k tuzemské pojišťovně nebo pojišťovně z třetího státu, včetně doby jeho dosavadního působení ve funkci odpovědného pojistného matematika v této tuzemské pojišťovně nebo pojišťovně z třetího státu,

Bližze viz Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 27

Odpovědný pojistný matematik

- vyjádření odpovědného pojistného matematika k:
 - výši technických rezerv tuzemské pojišťovny nebo pojišťovny z třetího státu, včetně odůvodnění významných změn v jejich výši,
 - metodě výpočtu vyrovnávací rezervy a v případě změny této metody od poslední zprávy odpovědného pojistného matematika též k důvodům této změny,
 - výsledkům testů postačitelnosti technických rezerv a opatřením navrženým na základě těchto výsledků,
 - řízení aktiv a pasiv a skladbě finančního umístění,
 - výši a způsobu rozdělení podílů na ziscích v životním pojištění,
 - výpočtu disponibilní a požadované míry solventnosti tuzemské pojišťovny nebo pojišťovny z třetího státu,

Bliže viz Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 27

Odpovědný pojistný matematik

- výpočtu sazeb pojistného jednotlivých produktů nabízených tuzemskou pojišťovnou nebo pojišťovnou z třetího státu,
- věrohodnosti údajů, ze kterých vycházel při výkonu činnosti odpovědného pojistného matematika,
- sjednaným zajistným programům a jiným způsobům snižování rizik používaných tuzemskou pojišťovnou nebo pojišťovnou z třetího státu,
- výsledkům ověřování spolehlivosti generátorů ekonomických scénářů nebo podobného simulačního softwaru, pokud jsou při pojistně matematických výpočtech používány,

Bliže viz Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 27

Odpovědný pojistný matematik

- výši technické úrokové míry stanovené pro pojistné smlouvy s jednorázově placeným pojistným, které byly uzavřeny nejdéle na dobu 8 let, podle § 12 odst. 3,
 - dalším informacím, které považuje z pohledu své funkce za důležité a významné,
- odhad očekávané disponibilní a požadované míry solventnosti tuzemské pojišťovny nebo pojišťovny z třetího státu na následující kalendářní rok.

Bliže viz Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 27